

ДОКЛАД

НА
ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СПОРТ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ
ОТ ИЗВЪРШЕНОТО ОЦЕНЯВАНЕ ПО ПРОЦЕДУРА ЗА ПРОГРАМНА
АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА

«КИНЕЗИТЕРАПИЯ»

ОТ ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 7.4. ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ,
ОБЛАСТ НА ВИШЕ ОБРАЗОВАНИЕ 7. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СПОРТ
В НАЦИОНАЛНА СПОРТНА АКАДЕМИЯ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“

Уважаема г-жо Председател на Акредитационния съвет на НАОА,

Постоянната комисия по здравеопазване и спорт предоставя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедура за програмна акредитация на докторска програма «**Кинезитерапия**» от професионално направление **7.4. Обществено здраве**, област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт в **Националната спортна академия „Васил Левски“**.

Докладът е разработен съгласно чл. 78 ал. 3 от ЗВО и приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016 г.) критерии за програмна акредитация на докторски програми в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование (ESG)- част 1 /1-10/.

СЪДЪРЖАНИЕ:

- I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА
- II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ
- III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО /ТАБЛИЦА 5/, ПРИЕТИ ОТ АС НА НАОА НА 20.10.2016 г.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

V. ПРОЕКТ НА ПРЕПОРЪКИ НА ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№ по ред	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	Протокол № 15/27.05.2021 г.
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС 1. Проф. Малчо Малчев, дпн - ръководител на ЕГ 2. Проф. Людмил Петров, дп – член на ЕГ 3. Александра Рибарова - член на ЕГ Наблюдаващ процедурата член на ПКЗС: Проф. д-р Цветанка Маринова, дмн	Протокол № 26/8.12.2022 г.
4.	Извършено посещение на ЕГ във ВУ	09 – 11.01.2023 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Протокол № 13/4.04.2023 г.
6.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	Протокол № 13/4.04.2023 г.
7.	След изтичане на срока по чл. 35, ал.2 от ПДНАОА /относно становището на оценяваната институция /ПК предоставя доклада на АС	

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

Докторската програма „Кинезитерапия“ от професионално направление 7.4. Обществено здраве към Национална спортна академия „Васил Левски“ е акредитирана от НАОА през 2017 г. (на основание заявление от НСА „Васил Левски“, Вх. № 546/07.08.2015 г.) с решение на ПКЗС (Протокол № 38/20.12.2016 г.), на АС на НАОА (Протокол № 01/12.01.2017 г.) и обща оценка по критериите 8.80 (осем цяло и осемдесет стотни), срок на валидност на акредитацията 5 години (до 12.01.2022 г.) и две препоръки:

Констатации за изпълнение на направените препоръки:

1. Да се организира докторантско училище за подготовка по основните принципи и знания за разработване на докторантски труд. Срок: м. октомври 2017 г.

Изпълнението на първата препоръка се възлага на Зам.- ректора по НМД, на Декана на Факултет „Кинезитерапия, туризъм и спортна анимация“ (ФКТТСА), научните ръководители и преподавателите на специализираните катедри „Теория и методика на кинезитерапията“ и „Кинезитерапия и рехабилитация“. Експертният съвет (ЕС) по Научна и международна дейност (НМД) обсъжда и взема решения за определяне на дейностите, които следва да се предприемат за организиране на Докторантско училище. Експертни групи от научни ръководители и преподаватели от съответните модули формулират основните принципи и знания за разработване на докторантски труд спазвайки срока, поставен от АС на НАОА. Докладите им се обсъждат от ФС на ФКТТСА и се вземат решения за изпълнение

на препоръките от програмната акредитация на ДП „Кинезитерапия“ от ПН 7.4. *Обществено здраве*. Съществено е решението на ЕС по НМД за приемане на *Актуализирано разписание за обучение на докторантите от ДП „Кинезитерапия“*, с обособен период на занимания в *Докторантско училище*.

Препоръката е изпълнена.

2. Да се оптимизира графикът на изследователския център, с цел улесняване достъпът на докторантите до специфичната апаратура.

Срок: м. октомври 2017 г.

Изпълнението на **втората препоръка** се възлага на Зам.- ректора по НМД, на Декана на ФКГТСА, научните ръководители и преподавателите на специализираните катедри „Теория и методика на кинезитерапията“ и „Кинезитерапия и рехабилитация“. Предприетите действия са разнообразни. Обсъждат се и се вземат решение на Експертния съвет по Научна и международна дейност (по предложение на ръководителя на ЦНПД) да се оптимизира графика на Изследователския център, с цел улесняване на достъпа на докторантите до специфичната апаратура, спазвайки срока, поставен от Акредитационния съвет на НАОА – м. октомври 2017 г. Следва решение на ЕС по НМД за приемане на оптимизиран график за ползване на специфичната апаратура за нуждите на изследователската дейност на докторантите от ДП „Кинезитерапия“ от ПН 7.4. *Обществено здраве*.

Препоръката е изпълнена.

Докторантите, обучавани през акредитационния период от 2017 до 2022 г. в докторска програма „Кинезитерапия“ са 49 на брой: 16 са отчислени с право на защита, 21 са успешно защитили дисертациите си, а останалите продължават обучението си.

В приода 2017–2021 в програмата са се обучавали 11 докторанти на свободна форма на обучение (платена).

Към момента в докторската програма „Кинезитерапия“ се обучават четирима чуждестранни докторанти, трима са успешно защитили, а един е отчислен с право на защита.

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ/ ESG/- ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО (ТАБЛИЦА 5)¹

Въз основа на изводите на Експертната група в доклада се оценява изпълнението/ неизпълнението на всички критерии за програмна акредитация на докторски програми в съответствие на стандартите и насоките за осигуряване качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) – част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО, както следва:

Стандарт 1. Политика за осигуряване на качеството

Критерии 1.1. Висшето училище има публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване на качеството на обучението на докторската програма.

По 1.1. *Националната спортна академия „Васил Левски“ (НСА „Васил Левски“)* организира обучение по *докторска програма (ДП) „Кинезитерапия“*, в съответствие със своята мисия, цели, задачи и действащото законодателство. Академията реализира политика за осигуряване на качеството, която е оповестена публично и е част от стратегията за управление. Тази политика е разработена и се прилага чрез подходящи структури и процеси

---

¹ Оценяването се извършва съгласно приетите от Акредитационния съвет Методика за оценяване по критериалната система на НАОА и Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти.

в съответствие с Европейската рамка за осигуряване на качество на обучението (<https://www.nsa.bg/bg/page,1521>): *Работна програма за качество на обучението, Правилник за развитие на академичния състав в НСА „Васил Левски“* (придобиване на ОНС „доктор“ (<https://www.nsa.bg/bg/page,1651>), *Стандарт за обучение на докторанти* (<https://www.nsa.bg/bg/page,1650>) и други нормативни документи. Информационните дейности в областта на качеството на образованието, акредитацията и науката се подпомагат от изградения *Център по качеството на образованието* (ЦКОА) и от *Експертния съвет по качеството на образованието и акредитацията* (<https://www.nsa.bg/bg/page,1519>).

По 1.1.1. НСА „Васил Левски“ организира обучението по ДП *„Кинезитерапия“* в съответствие със своята мисия и необходимост от високо квалифицирани и специализирани кадри с ОНС „доктор“ за превенция на здравето (Health prevention) от редица хронични оплаквания и/или заболявания, методики за здравословен стил на живот (Healthy lifestyle), методики за здравословно стареене (Healthy Aging), за рехабилитация след тежки травми (Reha services & Therapies), за инструменти на електронно здравеопазване, за моделиране на фигурата и др. Обучението на докторантите в ПН 7.4. Обществено здраве се провежда в съответствие със ЗВО и утвърдените политики и процедури в НСА „Васил Левски“ за осигуряване на високо качество на образованието и научните изследвания. То се осъществява във **Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и туризъм“ (ФОЗЗГТ). Основните обучаващи звена за докторската програма „Кинезитерапия“ са: Катедра „Теория и методика на кинезитерапията“, Катедра „Кинезитерапия и рехабилитация“ и Катедра „Спортна медицина“.** Основните цели на обучението по ДП „Кинезитерапия“ в НСА - София са придобиване на компетенции, знания и умения за превенция на здравето и промоция на здравната култура сред гражданите на България и Европа, в контекста на приоритетите на приетата от ООН „Световна стратегия 2030 за младежта“ и приоритетите на ЕК по образование, наука и култура.

По 1.1.2. Национална спортна академия „Васил Левски“, като специализирана академична институция, подготвя професионални кадри в областта на кинезитерапията чрез провеждане на образователна и научноизследователска дейност в професионално направление 7.4. „Обществено здраве. В това ПН има установени стандарти и правила за периодична самооценка на дейността, която е част от системата за качеството на образованието в НСА „Васил Левски“. Разработена и публично оповестена е процедура за провеждане на вътрешен одит (<http://nsa.bg/bg/page,2048>), в която ясно са разписани конкретните цели, етапи и начини на провеждане и отчитане на резултатите от вътрешния одит. В процедурите за периодична самооценка участва и Студентският съвет със свой представител в Програмния съвет.

По 1.1.3. В НСА „Васил Левски“ са утвърдени правила (които периодично се актуализират) за условията и реда за планиране, разпределение и разходване на средствата, отпускани целево от държавния бюджет за научна или художественотворческа дейност в НСА „Васил Левски“ (<http://nsa.bg/bg/page,717>): Етичен кодекс за научноизследователската дейност (<http://nsa.bg/bg/page,717>) и Правилник за устройството и дейността на Центъра за научна и приложна дейност в спорта (<http://nsa.bg/bg/page,1702>). Развитие на научноизследователската и художественотворческата дейност в НСА „Васил Левски“ е хармонизирано с: **Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2020** и за превръщането им във фактор в икономиката, базирана на знанието и иновационните дейности, **Правилника за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност**, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и с дейността на Фонд „Научни изследвания“ (2015).

По 1.1.4. В НСА е утвърден **Етичен кодекс** (<https://www.nsa.bg/bg/page,1869>), който е разработен в съответствие с принципите за осъществяване на научна дейност, залегнали в основата на Хартата на европейските учени. НСА „Васил Левски“ е активен участник в Европейски проект „FRESHER“ – Европейска нощ на учените. Правилата на Етичния кодекс се прилагат за осигуряване на академично единство, чрез което се гарантират залегналите в ЗВО академични свободи и нетърпимост към всякакви форми на дискриминация. Приети са

и са оповестени правила и процедури за предотвратяване и санкциониране на изпитни измами и плагиатство. **За акредитационния период няма постъпили жалби или регистрирани измами и плагиатство.**

Констатации за изпълнение на критерий 1.1.

В НСА „Васил Левски“, респективно във Факултет „Обществено здраве, здравни грижи и туризъм“ е изградена система за управление на качеството, следваща стриктно правилници, процедури и инструкции, свързани с различни аспекти на университетския живот – обучение, научноизследователска дейност и др. Проучва се студентското мнение и се управлява качеството на обучението чрез Етичен кодекс, със заложен в него правила и принципи. Обучението на докторантите по ДП „Кинезитерапия“ е адекватно на действащото законодателство и на мисията, целите и задачите на Академията. В институцията е създадена политика за устойчиво интегриране на науката в обучението, в съответствие с официално утвърдени стандарти заложен в учебната документация. Дейността в процеса на обучение ДП по „Кинезитерапия“ се контролира от Системата за контрол на качеството в НСА.

Стандарт 2. Разработване и одобряване на програмите

Критерий 2.1. Висшето училище изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни.

По 2.1.1. НСА „Васил Левски“ разполага с **ясни процедури за разработване и одобряване на учебните програми** в ОНС „доктор“. Периодично се отчита експертното мнение на водещи специалисти в областта (рецензии от защити на докторски дисертации, консултации при разработване на учебните програми и планове, решения на АС) и мнението на потенциални потребители на кадри. При проучването на конкурентната среда и потенциала на ДП се използват също данни от: сайта на НАОА; Рейтинговата система на ВУ в България; Регистъра на МОН за действащите и прекъсналите студенти; сайта на НСИ; сайтовете на други ВУ. ДП „Кинезитерапия“ е разработена в съответствие със съвременните постижения и тенденции в развитието на тази специалност и **притежава ясно изразени очаквани резултати. Тя е съобразена** с актуалните постижения в областта на здравословните практики на живот и тяхната висока интердисциплинарност. Преподавателите в ДП (**18 хабилитирани лица на I ОТД**) следват съвременните тенденции в научната област и имат нагласата и волята да провеждат теоретични и приложни изследвания на равнището на най-добрите традиции в българската наука.

ДП „Кинезитерапия“ е проектирана и представена в документация, отговаряща напълно на целите и условията за научноизследователска дейност. **Очакваните резултати от обучението** в докторската програма са съотнесени с квалификационното ниво 8 – „доктор“ на Националната квалификационна рамка (НКР).

Стандартът за обучение на докторанти в НСА „Васил Левски“ регламентира общотеоретичната, специализиращата, аудиторната и самостоятелната подготовка на всички обучавани докторанти. Според изискванията на този стандарт за всяка докторска програма се разработват по образец, утвърден от АС: **Квалификационна характеристика и Обща учебна документация с детайлни тематични планове**, публикувани в отделна книжка за всяка акредитирана докторска програма. Съгласно Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) обучението на всеки отделен докторант се осъществява по „**Индивидуален учебен план**“, който се състои от „**Общ учебен план на докторанта**“ и „**Работен план на докторанта по тримесечие**“.

Общият учебен план на докторската програма и Общият план на докторанта, разработени в съответствие с Европейската система за натрупване и трансфер на кредити, предписват изискваните видове дейности и броя кредити, които докторантът натрупва след успешното им изпълнение.

Всяка учебна програма съдържа *Раздел VII. Форми и изисквания за оценяване. Изпитна процедура*, в който се уточняват характера на дейностите, подлежащи на оценяване, принципите и основанията за формиране на оценката по дадената дисциплина.

По 2.1.2. Има организация и стандарти за разработване, одобрение и прилагане на учебната документация, която периодично се анализира и обновява със задължителното съдействие на докторантите, потребителите на кадри и други заинтересовани страни. В Катедрата по кинезитерапия и ФС на ФОЗЗГТ периодично се правят анализи на учебната документация на ДП „Кинезитерапия“.

Разработени са и са стандартизирани форми за *Атестационна карта и Годишен отчет на докторанта* (<https://www.nsa.bg/bg/page,732>) (<https://www.nsa.bg/bg/page,732>).

Методичните стандарти са разработени в съответствие с изискванията на утвърдения от АС на НСА „Васил Левски“ *Стандарт за обучение на докторанти*, с Правилника за развитие на академичния състав и Наредбата за придобиване на ОНС „доктор“ (<https://www.nsa.bg/bg/page,732>). Те са на разположение на докторантите, техните научни ръководители, потенциални потребители и други интересуващи се от обучението в ОНС „доктор“ лица на сайта на НСА „Васил Левски“, раздел *Докторанти*: (<https://www.nsa.bg/bg/page,732>).

Всички, обучавани през акредитационния период по ДП „Кинезитерапия“ докторанти са участвали в определянето на темата на дисертацията, в разработването на Индивидуалния план, по който ще се обучават, и обсъждането му от КС съгласно Правилника за развитие на академичния състав на НСА „Васил Левски“ (<https://www.nsa.bg/bg/page,1869>). Мнението на докторантите се отчита както при избора на учебни дисциплини, така и при разработването на учебните програми, които се съобразяват с техните специфични научни интереси, нивото и обхвата на тяхната предварителна подготовка и опит (<https://www.nsa.bg/bg/page,1532>). *Периодичното анализиране и обновяване на действащата документация в ПН 7.4, отнасяща се до приема* (<https://www.nsa.bg/bg/page,1633>) *и обучението* (<https://www.nsa.bg/bg/page,1635>) *на докторантите, през наблюдавания период се регламентира в раздел от Правилника за развитие на академичния състав в НСА „Васил Левски“ (Глава втора. Раздел I. Придобиване на образователната и научна степен „доктор“, чл. 4 – чл. 34).*

В него **са внесени 18 поправки**, с които се прецизират процедурите за обучение и отчетност на дейностите по обучение на докторанти. С решение на АС през 2016 г. е актуализиран „Стандарт за обучение на докторанти“ в НСА „Васил Левски“.

По 2.1.3. ДП „Кинезитерапия“ е представена в ясна документация, която задава устойчиви цели и задачи на образователната и научната, художественотворческата и спортната дейност, обвързани с докторската програма.

Разработена е *документация* в съответствие с изискванията, заложи в държавното законодателство, вътрешните правилници в НСА „Васил Левски“ и нормативната база, включваща: Квалификационна характеристика на докторската програма, Рамков учебен план на докторантите от Факултет ОЗЗГТ, Учебни планове на докторската програма, Индивидуален план на докторанта и Учебни програми по отделните учебни дисциплини.

Квалификационната характеристика на ДП е основен документ, който определя учебния план и учебните програми. В нея са дефинирани детайлно знанията, научните качества, научните умения и компетентностите на докторантите. В квалификационната характеристика е описана и възможната им реализация (<https://www.nsa.bg/bg/page,1642>).

Рамковият учебен план на докторантите от ДП „Кинезитерапия“ е в синхрон с индивидуалния учебен план на докторанта и акцентира върху овладяването на общи и специфични теоретични знания и умения на докторантите.

Учебните планове на ДП „Кинезитерапия“ за редовно, задочно обучение и за самостоятелна подготовка следват логиката на рамковия учебен план, но специфицират хорариума на предвидените в обучението на докторантите часове според формата на обучение (<https://www.nsa.bg/bg/page,1642>).

Индивидуалният учебен план на докторанта конкретизира учебните дисциплини, научноизследователската и преподавателската дейност, които следва да осъществи докторантът. Учебната документация е разработена така, че да осигурява надграждащо усъвършенстване на интелектуалните и практическите умения на докторантите.

По 2.1.4. При разработването на докторските програми се прави анализ на: възможните работни места, изводите от разговори с потенциални работодатели и от заключенията на национални и международни проучвания относно развитието на науката и пазара на труда. Извършват се маркетингови проучвания на пазара на труда и пазара на образователни услуги. Проучват се данните от сайта на Националния статистически институт (раздели „Образование“ и „Учене през целия живот“; Пазар на труда; Население: демография, миграция и прогнози.) Чрез Обществения съвет се осигурява ефективен мониторинг на академичната и административната дейност през всеки семестър, включително и по отношение на разглежданата докторска програма. През април 2020 г. е проведено анкетно проучване сред работодателите за мнението им относно професионалната подготовка на студентите и докторантите на ПН 7.4 в НСА „Васил Левски“ (<https://www.nsa.bg/bg/page,1532>). Използва се информацията от Центъра за кариерно развитие на НСА „Васил Левски“.

Установява се нарастващ интерес към обявените конкурси за обучение в **ДП „Кинезитерапия“**.

Съотношение на обявените докторантури спрямо кандидат-докторантите за периода 2017–2022 г.

Докторска програма	Обявен прием – държ. поръчка (в брой)	Кандидат и (в брой)	Съотношение
„Кинезитерапия“	8	18	1 : 2,3

По 2.1.5. Всяка докторска програма е съвместима (сравнима) с аналогични програми на други ВУ в България, ЕУ или извън ЕУ, позволяваща професионална мобилност на докторантите. Програмният съвет и академичният състав на обучаващото звено по ДП „Кинезитерапия“ се стремят да поддържат добра осведоменост относно аналогични образователни програми в български и чуждестранни университети. За целта се използват различни възможности: *академични контакти в различни научни форуми, участие в експертни групи, научни журита, редколегии* (<https://neurosonology.net/>) и други форми на контакт и партньорство. За проучване на конкурентната среда и потенциала на дадената докторска програма при оформянето на образователната политика на *Факултет ОЗЗГТ* се използват данните в интернет пространството.

Направен е анализ на примерния европейски учебен план в сродни професионални направления за специалности в медицината и на учебния план в професионалното направление „Обществено здраве“ в ОНС „доктор“ при НСА. Трябва да се отбележи, че съществува **сходство** в структурата на *квалификационните характеристики, учебния план и представените области на учебното съдържание*.

Наличието на сходни и/или аналогични докторски програми и индивидуално ориентираната организация на учебния процес, подкрепят и стимулират професионалната вътрешнофакултетска, вътрешноуниверситетска и междууниверситетска мобилност на докторантите. Международната мобилност на докторанти и преподаватели в НСА „Васил Левски“ се осъществява най-вече по програма Еразъм. Информация за динамиката на мобилността може да бъде намерена на страницата на Еразъм в сайта на Академията (<https://nsa-erasmus.com/>), в Центъра за международно сътрудничество, на информационните табла в Академията или във *Факултета по ОЗЗГТ*, както и на страницата във фейсбук – Erasmus. За акредитирания период са отчетени **28 академични мобилности по ДП, от които 12 на докторанти и 16 на преподаватели**.

По 2.1.6. В институцията са разработени специфични процедури за наблюдение, контрол и оценка на състоянието на документацията, свързана с докторските програми

Във Факултета по ОЗЗГТ е създадена гъвкава организация за разработване и усъвършенстване на учебната документация за всички ОНС и форми на обучение. При необходимост се формират експертни групи по професионални направления, които разработват и предлагат за обсъждане и одобрение на нова или актуализирана учебна документация (във връзка с разкриване на нови специалности, актуализиране на налична документация във връзка с наложили се промени или препоръки на преподаватели, студенти и потребителки организации).

Административен контрол върху състоянието на учебната документация се извършва от Декана, ръководителя на Програмния съвет и Комисията по качество. Той е съществена част и от задълженията на служителите в Учебен отдел на НСА „Васил Левски“ – началник-отдел, инспектор и административния сътрудник към катедрата. На заседанията на Факултетния съвет мненията на студентите и докторантите се изказват и защитават от избраните на Общото събрание на НСА „Васил Левски“ представители на студентите и докторантите, които са членове на ФС.

Констатации за изпълнение на критерий 2.1.

Докторските програми в НСА „Васил Левски“, в това число и ДП „Кинезитерапия“ са разработени в съответствие с най-новите постижения на науката. Те са с ясно дефинирани цели, задачи, методология, очаквани резултати и са сравними с подобни програми у нас и в Европа. Разработени са стандарти и е създадена организация за непрекъснатото им наблюдение: учебна документация, изработване и оценяване на програмите, етап на работа, контрол на достоверността и автентичността на разработките, позволяващи своевременна защита, професионална мобилност и успешна реализация на пазара на труда. За акредитирания период са отчетени: 28 академични мобилности от които 12 на докторанти и 16 на преподаватели.

Стандарт 3. Обучение, преподаване и оценяване, ориентирани към студентите

Критерий 3.1. Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния труд

В НСА „Васил Левски“ се провежда обучение на докторанти, а специализираното звено „Развитие на академичния състав“ (<https://www.nsa.bg/bg/page,1632>) подпомага ръководството на Академията за осъществяване на оперативна организация, координиране и контрол на университетските дейности, свързани с развитието на академичния състав. Оперативното ръководство на звеното се осъществява от инспектор „докторанти“, (<https://www.nsa.bg/bg/page,1650>).

Приемът на докторанти в образователната и научна степен „доктор“ в ПН 7.4 по ДП „Кинезитерапия“ е регламентиран от вътрешни на НСА нормативни документи, а възможностите за участие на докторантите в процеса на обучение и провеждане на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния им труд, са в съответствие със Стратегията за развитие на НСА „Васил Левски“ за периода 2017–2027 г. и Стратегията за развитие на научноизследователската дейност.

По 3.1.1. Подготовката на докторантите се реализира чрез съвременни образователни форми и методи при използване на научните постижения по докторската програма.

Целта и задачите на обучението на докторантите в ПН 7.4. *Обществено здраве* са съобразени със съвременните изисквания на ОНС „доктор“ и са насочени към подготовката на специалисти с високо ниво на професионални знания и интелектуални и практически умения, дефинирани в квалификационната характеристика на програмата. (<http://nsa.bg/page,1867>). Изработването на документите за обучението по ДП „Кинезитерапия“ е съобразено с директивите на ЕС, Европейската мрежа за висше образование по физиотерапия (ENPHE) и българската законова и нормативна база.

По 3.1.2. Докторантите се обучават посредством различни индивидуални и колективни форми при контрол от страна на научния ръководител за съблюдаване на

индивидуалния план. Учебната дейност в ДП се осъществява по система, която непрекъснато се актуализира в контекста на изискванията в НСА за осигуряване на политиката за качеството. *Обучението чрез разнообразни колективни и индивидуални форми* включва: лекционни курсове, семинари, консултации, дискусии, проучване на теоретични източници, практики и учебно-приложни екипи както на територията на Академията, така и в базите на външни партньори или чужди университети по Еразъм+ мобилност и др. *Практическата подготовка* включва и подготовката на докторантите за самостоятелно провеждане на педагогическа дейност, при която те внедряват и прилагат постиженията на информационните технологии, включително и своите постижения. В условията на COVID-19 е въведено използването на онлайн инструменти за индивидуална работа с докторанта. В платформата на НСА „Васил Левски“ са създадени възможности за електронно обучение по някои дисциплини. Специфична форма за допълнително обучение на докторантите са лекциите на гостуващи водещи изследователи от други организации.

По 3.1.3. Докторантите изпълняват всички основни етапи в подготовката на дисертационния си труд, като периодично докладват пред семинар на обучаващото звено резултатите от изследователската си дейност. Индивидуалният план на докторанта съдържа разпределение на активностите за всяка година от обучението. Докторантите периодично докладват пред катедрения съвет резултатите от изследователската си дейност. Научният ръководител дава писмено мнение за работата на докторанта. Катедреният съвет обсъжда отчета на докторанта и дава препоръки за нейното оптимизиране, както и заключение за извършената от докторанта работа по типове дейности. В атестационния лист се отчитат натрупаните кредити по всеки тип дейност и се изчислява процентът на реално набраните спрямо заложените в работния план кредити. При определянето на атестационната оценка (*много добра, добра, задоволителна, незадоволителна*) се вземат предвид степента на изпълнение на ангажиментите за годината и процентното изпълнение на предвидения в индивидуалния план минимум кредити. Доказателствен материал за извършените дейности са протоколите от заседанията на КС, ПС и ФС (<https://www.nsa.bg/bg/faculty,3/subpage,10>).

Подготовката на дисертационния труд и на цялостната научна работа се контролира текущо от научния ръководител, ръководителя на катедрата и Декана – чрез изискваните от докторантите тримесечни отчети. Те се представят на Декана в определен от ФС срок, заверени от научния ръководител и ръководителя на катедрата. По същият начин се атестира докторантите (<https://www.nsa.bg/bg/page,732>).

По 3.1.4. Използват се ясни съвременни и публично оповестени методи за оценяване на постиженията на докторантите. Научният ръководител носи отговорност за спазване на Индивидуалния план на докторанта и осъществява системен контрол върху изпълнението на заложените в него дейности. На основание чл. 17 на ППЗРАСРБ и на Наредбата за придобиване на ОНС „доктор“ в НСА „Васил Левски“, докторантите подлежат на *атестация* от съвета на първичното звено (обучаващата катедра). Атестирането се утвърждава от ФС (<https://www.nsa.bg/bg/page,732>).

Процедурата за защита на дисертацията започва след вътрешно обсъждане на труда в обучаващата катедра, която взема решение за готовността за разкриване на процедура за публична защита. Всички процедурни действия по публичната защита се извършват според Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за прилагането му. Документите по процедурата за защита се оповестяват публично на сайта на Академията, раздел Докторанти. Публикуват се автореферат, рецензии и становища по конкурса (<https://www.nsa.bg/bg/page,1633>). Представя се информация за съответствие с минималните държавни изисквания към НАЦИД (<https://nacid.bg/bg/>).

По 3.1.5. Съществуват правила и комисия за разглеждане на жалби от докторанти. Всеки студент и докторант на НСА „Васил Левски“ има възможност да подаде писмена, неанонимна жалба и сигнал по въпроси, свързани с образователни, научни, административни, битови и други въпроси, за действие или бездействие на отделни звена на Академията или на отделни членове. Редът и условията са представени в „Процедури за

сигнали, жалби на адрес: <http://www.nsa.bg/bg/page,1236>. Ако жалбата е свързана с нарушаване на етичните норми, то тя се адресира до Етичната комисия на НСА „Васил Левски“. **За отчитания период не са регистрирани жалби от докторанти.**

Констатации за изпълнение на критерий 3.1:

Документите за обучението по ДП „Кинезитерапия“ са съобразени със ЗВО, Закона за туризма, Закона за здравеопазването, Закона за младежта и спорта и др. В процедурите по разработването на учебните планове и учебните програми участват представителите на Студентския съвет и докторантите в ПН. В условията на COVID-19 е въведено използването на онлайн инструменти за индивидуална работа с докторанта. В платформата на НСА „Васил Левски“ има модули за електронно обучение по някои дисциплини. През 2017 г. е създадено отделно портфолио за всяка акредитирана програма в ОНС „доктор“ – Център за развитие на академичния състав в НСА. В НСА съществуват условия за „Процедури за сигнали, жалби на адрес: <http://www.nsa.bg/bg/page,1236>. Ако жалбата е свързана с нарушаване на етичните норми, то тя се адресира до Етичната комисия на НСА „Васил Левски“. За отчитания период не са регистрирани жалби от докторанти.

Стандарт 4. Прием, развитие, признаване и дипломиране на студентите

Критерий 4.1. Изградени са структури и са разработени вътрешнонормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите включително до и след тяхната професионална реализация.

Институцията оповестява публично приетите от нея документи, очертаващи „жизнения цикъл“ на студента: прием в съответното професионално направление/специалност от регулираните професии, развитие, признаване и дипломиране, както и доказателства за последователното им и прозрачно прилагане.

В НСА „Васил Левски“ е разработена и функционира система за постигане на Стандарт 4, за мониторинг на приема, развитието, признаването и дипломирането на студентите. Компонентите на системата са вътрешнонормативни документи (правилници, процедури, инструкции) и изградени структури за организацията, наблюдението и контрола на документооборота в процеса на обучение по акредитираните докторски програми. Споменатите документи са налични в официалния сайт на Академията (вж. <https://www.nsa.bg/bg/page,1866>). Приемът на всички докторанти във Факултет по ОЗЗГТ се осъществява според Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления в България. По предложение на министъра Министерският съвет утвърждава техния брой – чл. 9, ал. 3, т. 6, буква „а“ на ЗВО. Таблица 5 представя динамиката на приема на докторанти в ДП „Кинезитерапия“ за периода 2016–2021 г.

Прием на кандидат-докторанти в ПН 7.4 на НСА „Васил Левски“ по ДП „Кинезитерапия“ за периода 2017–2021 г.

№	Докторска програма „Кинезитерапия“	Редовна форма на обучение	Задочна форма на обучение	Свободна форма на обучение	Общо
1.	Учебна 2016/2017	6	2	2	10
2.	Учебна 2017/2018	5	1	4	10
3.	Учебна 2018/2019	2	3	3	8

4.	Учебна 2019/2020	3	-	1	4
5.	Учебна 2020/2021	2	1	1	4
	Общо	18	7	11	36

По 4.1.1. Висшето училище осигурява процедури и практика за последователно прилагане на предварително определени и публикувани наредби, които обхващат всички етапи на „жизнения цикъл“ на докторанта, напр. прием, развитие, признаване на срокове на обучение и дипломирането на докторантите. НСА „Васил Левски“ предвижда процедури и практики за последователно прилагане на предварително определени и публикувани документи, които обхващат всички етапи на „жизнения цикъл“ на докторанта. Процедурата за приемането на редовни и задочни докторанти, съгласно чл. 3, ал. 2, чл. 7, ал. 1, 2, 3 от ЗРАСРБ, се извършва чрез конкурс. В самостоятелна форма на обучение се приемат докторанти, които предлагат за обсъждане в съответната катедра проект на дисертационен труд, разработен в основната му част, и библиография. Въз основа на решението на ФС, съгласно чл. 7, ал. 2 на ЗРАСРБ, ФС на ПН 7.5 в НСА „Васил Левски“ зачислява докторанта на самостоятелна форма на обучение.

До защита на дисертационния труд се допуска докторант, който е изпълнил съответните изисквания и е отчислен е с право на защита (чл. 48 от ПРАС в НСА „Васил Левски“). Документите по процедурата за защита се оповестяват публично на сайта на институцията, раздел *Докторанти*. Национална спортна академия „Васил Левски“ се стреми в целия процес по приема на докторанти и развитието на докторските програми ясно да се отразяват принципите на Лисабонската конвенция за признаване на квалификациите и кредитите.

Докторантите, обучавани през акредитационния период от 2017 до 2022 по ДП „Кинезитерapia“ са 49 на брой: 16 са отчислени с право на защита, 21 са успешно защитили дисертациите си, а останалите продължават обучението си.

В периода 2017–2021 в програмата са се обучавали 11 докторанти на свободна форма на обучение (платена).

Към момента в докторската програма „Кинезитерapia“ се обучават четирима чуждестранни докторанти, трима са успешно защитили, а един е отчислен с право на защита.

По 4.1.2. Създадени са правила и са осигурени възможности за включване на докторантите в изпълнението на изследователски проекти.

В НСА „Васил Левски“ и конкретно във *Факултет ОЗЗГТ* за ПН 7.4. Обществено здраве, и в частност по ДП „Кинезитерapia“ се подкрепя и подпомага научноизследователската дейност на докторантите. Тя се стимулира от *Стратегията за развитие на науката*, разработена с за период от 10 г.: от 2017 до 2027 г. (<https://www.nsa.bg/bg/page,1632>).

По 4.1.3. Осигурени са възможности за мобилност на докторантите, в т.ч. периоди на обучение в други ВУ или научни организации, участие в национални и международни научни форуми и др.

НСА „Васил Левски“ е активен член на Програмата на Европейския съюз за реализация на студентска, преподавателска и непреподавателска мобилност – секторна програма Еразъм+ (<https://nsa-erasmus.com/>). Във всяка катедра има координатор по програма Еразъм+, който осъществява връзката между Центъра за международно сътрудничество и преподавателския състав и докторантите, популяризира програмата, подпомага при подготовката на обучителните програми, проучва нагласите и желанията на докторантите за участие в мобилности и за добавяне на нови възможности за мобилност.

Институцията има разнообразни вътрешни и международни договори и проекти, съдържащи клаузи и предполагащи условия за академичен обмен и научно сътрудничество (<https://nsa-erasmus.com/студенти-мобилност-договори>). Договорите са за тримесечна и

петмесечна мобилност на докторанти с цел обучение и едноседмична мобилност на преподаватели. В зависимост от сключения период за мобилност договорите се подновяват периодично. Преподаватели от Факултет ОЗЗГТ са изнесли лекционни курсове в повечето университети, описани и достъпни на сайта (<https://www.nsa.bg/bg/page.1414>).

Среден брой участия на докторант в кръгли маси, конференции, симпозиуми и др. форуми за периода 2017–2022 г.

Среден брой участия на докторант във форуми, кръгли маси, конференции, симпозиуми и др.	Национални научни форуми	Международни научни форуми	Общо
	7	17	24

За периода 2017 – 2019 година **5** от докторантите са участвали в разработването на проекти.

Публикационна активност на хабилитираните преподаватели и докторантите към Катедрите: „Теория и методика по кинезитерапията“, „Кинезитерапия и рехабилитация“, „Спортна медицина“

Брой на научните публикации на хабилитирания академичен състав	Брой на научните публикации на докторанти
371	135

Участие на хабилитирани преподаватели и докторанти в научни форуми

Хабилитирани преподаватели	Докторанти
В България – 204	В България - 98
В чужбина - 128	В чужбина - 36
Общо - 332	Общо - 134

По 4.1.4. Създадена е административна система за регистриране на хода на докторантурата и реализацията на завършилите докторанти.

Процедурите по планиране, осъществяване и отчитане на работата на докторантите в НСА „Васил Левски“ са осигурени административно с вход и изход по предварително осигурени и утвърдени стандарти за докторанти от ПН 7.4. във Факултет ОЗЗГТ. Логистиката в архитектурата на връзките и тяхната последователност са представени схематично в *Блок-схема на „Жизнения цикъл на докторанта“ в НСА „Васил Левски“*.

Констатации за изпълнение на критерий 4.1:

В НСА „Васил Левски“ е разработена и функционира система за постигане на Стандарт 4 за наблюдение на приема, развитието и дипломирането на докторантите. Компонентите на системата са вътрешнонормативни документи (правилници, процедури, инструкции). Изградени са структури и са обособени административни позиции, свързани с организацията, наблюдението и контрола на документооборота и процеса на обучение по акредитираните докторски програми. Докторантите участват в научноизследователски проекти и имат значима публикационна активност. Сътрудничеството с научни

институции у нас и в чужбина подобрява качеството на обучение и съдейства за кариерното развитие след защита.

Стандарт 5. Преподавателски състав

Критерий 5.1. Висшето училище или научната организация има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията

Академичното развитие на преподавателския състав, ангажиран с обучението по ДП „Кинезитерапия“ за периода 2017–2021 учебна година, се осъществява в условията на: засилен интерес към обучението в професионално направление 7.4. Обществено здраве; развитие и обновяване на собствения академичен състав; силна конкурентна среда в обучението на студентите в посоченото професионално направление и приоритетна политика в областта на образованието. Квалификацията и изследователската активност на академичния състав отговаря на потребностите на студентите, записани в докторската програма и способства за натрупването на научен опит, знания, компетенции и умения.

По 5.1.1. Подготовката на докторантите се осъществява от хабилитирани преподаватели с необходимия профил и доказана квалификация в областта на докторската програма. Обучението по ДП в ПН 7.4. Обществено здраве в НСА „Васил Левски“ се осигурява почти изцяло от преподаватели на основен трудов договор и *само 3-ма са на граждански договор*. Приемането на работа на преподаватели се извършва на конкурсен принцип. Всички конкурси се оповестяват публично на интернет страницата на НСА „Васил Левски“ (<http://nsa.bg/bg/page,1655>). Минималните изисквания за участие в конкурси за заемане на академични длъжности в професионалното направление, както и образци на необходимите документи, са публично оповестени на адрес <http://nsa.bg/bg/page,1653>.

По 5.1.2. В образователната дейност **участват хабилитирани преподаватели** на първи ОТД и хабилитирани преподаватели на граждански договор. В ПН 7.4. Обществено здраве на НСА „Васил Левски“ учебната дейност във всички акредитирани ДП в ПН се осигурява от **17** преподаватели от специализирани катедри на Академията (*катедрите „Кинезитерапия и рехабилитация“, „Теория и методика на кинезитерапията“ и „Спортна медицина“*). От **17-те** хабилитирани преподаватели професорите са **8**, а доценти – **9**. В докторска програма „Кинезитерапия“ от ПН 7.4. Обществено здраве академичният състав включва петима доктори на науките. Прави впечатление **ниската средна възраст** на преподавателския екип в профилиращите дисциплини на програмата „Кинезитерапия“ – **55,7** години. **Квалификационната структура** на преподавателския състав е съобразно европейските изисквания за качество на научната експертиза и задоволява изцяло критериите на европейското научно пространство.

През акредитирания период хабилитираният академичен състав на докторската програма „Кинезитерапия“ на основен трудов договор включва **5 професори и 9 доценти – всички на първи ОТД, и 3-ма професори на граждански договор** (това са лица, които имат дългогодишен преподавателски стаж в НСА и пред последната година са се пенсионирали, но продължават да споделят своите знания, умения и опит). **Тринадесет от преподавателите са хабилитирани в професионално направление 7.4. Обществено здраве, един в ПН 7.1. Медицина, един в ПН 7.5. Здравни грижи и двама в ПН 7.6. Спорт.**

Възрастовата структура на преподавателския състав на ОТД в докторска програма „Кинезитерапия“ е типичната за страната и за тази сфера на дейност. Средната възраст на хабилитираните преподаватели в областта на докторската програма е 55,6 години: *възрастова група 36–45 г. – 2 преподаватели; 46–55 г. – 6; 56–65 г. – 6 и над 65 г. – 3 преподаватели.*

Възрастово разпределение на преподавателския състав в ДП „Кинезитерапия“ и по вид академични длъжности

	Показател	До 55 г.	%	Над 55 г.	%
	<i>Преподаватели (бр.)</i>	8	47.06	9	52.94
1.	<i>Професори</i>	2	11,76	7	41,17
2.	<i>Доценти</i>	6	35,29	2	11,76

Възрастово разпределение по научна степен на преподавателския състав в ДП „Кинезитерапия“

	Показател	До 55 г.	в %	Над 55 г.	в %	Общо в %
	<i>Преподаватели (бр.)</i>	8	47.06	9	52.94	100
1.	<i>Доктори</i>	7	41,17	5	29,41	70,58
2.	<i>Доктори на науките</i>	1	5,88	4	23,53	29,42

Оценката на научноизследователската активност на преподавателите се осъществява чрез приетите в НСА правила за оценка на резултатите от научните изследвания. За периода 2017–2022 г. преподавателите от програмата са участвали в **19 вътрешноинститутски научни проекта, 9 национални научни проекта и 23 европейски образователни и научни проекти.**

Научноизследователската активност на академичния състав в професионалното направление е много интензивна.

Публикационна дейност на преподавателите от ДП „Кинезитерапия“ за периода 2017–2021 г.:

Публикационна дейност	2016	2017	2018	2019	2020	Общо
Монографии, книги или глави от книги, учебници и учебни пособия	9	11	4	3	2	29
Публикации в реферирани и индексирани списания в у нас	2	19	3	15	1	40
Публикации в реферирани и индексирани списания в чужбина	3 (2 с IF)	12 (8 с IF)	2 (1 с IF)	6 (4 с IF)	7 (6 с IF)	30 (21 с IF)
Други статии у нас	42	41	28	24	1	136
Други статии в чужбина	15	17	12	8		52
Участия в научни форуми у нас	33	48	21	36	9	147
Участия в научни форуми в чужбина	25	30	16	23	10	104

Участия в научни проекти у нас	24	11	18	13	9	75
Участия в научни проекти в чужбина	2	4	2	2	2	12
Цитирания в реферирани и индексирани списания	46	119	25	30	7	227

В професионалното направление са създадени необходимите условия от организационно естество за разпространение на научните резултати. Академичното ръководство всяка година награждава научните постижения както на отделни членове в професионалното направление, така и на творчески колективи и млади научни работници. Условието и начинът на премиране са регламентирани в утвърдените Вътрешни правила за финансиране на научноизследователската дейност (<http://nsa.bg/bg/page,717>).

През 2017 и 2019 г. НСА „Васил Левски“ организира **мащабен научен конгрес „Приложни науки в спорта“**, в който активно участват преподавателите, докторантите и студентите от *Факултет ОЗЗГТ*. Конгресът се организира през 2 години. Издадените сборници с материали от авторитетния форум са отпечатани на английски език.

5.1.3. Основното звено, обучаващо докторанти, има утвърдени практики и успешни изяви по специалността на докторантурата и/или в професионалната област, към която тя принадлежи.

През отчетния период успешно са преминали публична защита и е присъдена образователната и научна степен „доктор“ общо на 18 докторанти (всички по ПН 7.4), 1 е отчислен с право на защита, останалите 17 продължават обучението си.

Наличието на **собствено списание „Приложни науки в спорта“**, което е реферирано в световната база данни Web of science, дава допълнителни възможности за публикационна дейност. Друго предимство е **индексиранието на Сборника с доклади от мащабния международен научен конгрес „Приложни науки в спорта“** в Web of science световната база данни.

Констатации за изпълнение на критерий 5.1

Във ФЗОЗГТ и катедрите, които участват в обучението по ДП „Кинезитерапия“, подготовката на докторантите се осъществява от хабилитирани преподаватели на основен трудов договор към НСА. Те са с богат професионален опит. Всички преподаватели развиват активна научноизследователска дейност, свързана тематично с акредитираната докторска програма. Научната им продукция заслужава висока оценка.

Стандарт 6. Учебни ресурси и подпомагане на студентите

Критерий 6.1. Висшето училище или научната организация развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности

В НСА има осигурена финансова, материално-техническа и информационна база, необходима за учебно - преподавателската, научноизследователската, художественотворческата и спортната дейност. Обучението на студентите от Факултет ОЗЗГТ в периода 2017–2021 г. се провежда при наличието на съвременна материалнотехническа база, съответстваща на спецификата на обучението в ПН 7.4. Тя позволява да се провеждат както аудиторна и изследователска работа, така и занимания със спорт. Всички катедри, които осигуряват обучението на ПН 7.4 в ОНС „доктор“, разполагат с необходимата материално-техническа база за провеждане на обучението, преподаването и научноизследователската дейност.

По 6.1.1. Осигурена е оптимална аудиторна и лабораторна площ за учебна заетост

в ПН съгласно изискванията на РИОКОЗ. Обучението на студентите от Факултет ОЗЗГТ в периода 2017–2021 г. се провежда при наличието на съвременна материално-техническа база, съответстваща на спецификата на обучението. Тя позволява да се провеждат както аудиторна, така и изследователска работа и е напълно достатъчна. Аудиторната площ за теоретични занимания на студент е 518 кв. м, а тази на специализираните кабинети - 430 кв. м на студент. Аудиторната площ за учебна заетост на 1 студент, обучаван в ДП „Кинезитерапия“, е 75 кв.м, съпоставима квадратура с водещи в света университети.

Учебните бази на НСА са в Студентски град и на ул. „Гургулят“ № 1. В сградата на „Гургулят“ № 1, където се администрира *Факултет ОЗЗГТ*, са оборудвани 6 лекционни зали и 11 специализирани зали за практическа подготовка. Медицинският център, също дава възможност за практическа работа и провеждане на научни изследвания преди, по време и след приложението на кинезитерапия. Лабораторните площи, намиращи се в сградата на Ректората, бл. 70, в Центъра за научна и приложна дейност в спорта, сградата на „Гургулят“ № 1, са на площ 1637 м², т.е. по 6,54 м² на 1 преподавател от НСА.

По 6.1.2. Налични са компютърни зали и е осигурен достъп на преподаватели и студенти до безжичен интернет. В НСА „Васил Левски“ има изграден модерен информационно-компютърен център, който поддържа и управлява академичната и вътрешноведомствената интернет мрежа. Академията разполага с над 380 компютъра, снабдени с необходимите периферни устройства, а именно: Пет компютърни зали за обучение; Информационна система за администриране на студентите. С изградената в библиотеката система всеки студент може да провери своето студентско положение; Четири учебни и научни кабинета и лабораториите са с компютърно оборудване; Компютърните зали за обучение на студенти и докторанти са с обща площ от 316 м² – средно приравнени на 100 студенти – 31 м². Осигурени са: Брой места в библиотеката на 100 студенти, 110 места – 1,1 място; Брой места в компютърните зали за обучение, методични и учебни кабинети на 100 студенти, 115 места – 1,15 място; Брой компютри на 100 студенти – 3,5 броя. Докторантите в професионално направление 7.4. Обществено здраве могат да използват (с докладна записка до Зам.-ректора по НМД) специализираното оборудване в катедрите на НСА „Васил Левски“, които са снабдени с необходимите компютърни конфигурации за специфични изследвания – стационарни и преносими компютри, мултимедии и др.

Центърът за научно-приложна дейност в спорта (<https://www.nsa.bg/bg/page,1698>) обслужва всички направления в Академията. Той е създаден с решение на Академичния съвет от 18.12.2012 г. с цел разширяването на научно-изследователската и приложна дейност, развивана от Научно изследователски институт (2004) и създадения към него Международен научен институт (2005). По време на визитата на ЕГ в НСА в ЦНПД се извършваше реконструкция и модернизация. В тази връзка е поискана допълнителна информация, която е приложена към общата документация по процедурата. Изводът е, че институцията разполага с уникална апаратура за диагностика в сферата на научно-приложните изследвания на академичния състав на НСА, в това число и на докторантите.

По 6.1.3. НСА разполага с високоскоростен интернет. Център „Информационни системи и технологии“ осъществява системното администриране на компютърните мрежи. Той поддържа локалните мрежи, осъществява връзките с външните мрежи, поддържа електронната поща, администрира и обновява официалния сайт на НСА, оказва методична помощ на преподавателите в работата им с компютърна техника и специализиран софтуер, оказва експертна помощ при закупуване на необходимите компютърни устройства.

Академичната библиотека осигурява ползването от студенти, преподаватели и служители на НСА на информационни източници от различни издателски формати (книги, периодични издания, дисертации, CD, DVD, онлайн бази данни и други), съобразно профила на ПН 7.4 в НСА „Васил Левски“. Комплектова чрез покупка, депозит и дарения, инвентаризира, каталогизира, организира и съхранява фонда.

Предимство при научното израстване на преподавателите в ПН 7.4 е изградената

онлайн библиотечна търсачка по вид публикации, по години, самостоятелни или в съавторство, специализиран терминологичен речник (<https://www.nsa.bg/bg/page,1734:92.247.13.212/absw/abs.htm>). Съществува Правилник за дейността на Академичната библиотека (<http://nsa.bg/bg/page,751>) при НСА.

На площ от 326 м² са разположени читални и книгохранилища. Библиотеката разполага с 90 работни места. В сградата на ул. „Гургулят“ № 1 академичната общност ползва библиотека и читалня с 20 седящи места, разположени на 70 м², с интернет достъп. Всички базови учебни дисциплини са осигурени с актуализирани учебници, ръководства, помагала, чиито автори са преподавателите, провеждащи учебния процес. В ПН 7.4. Обществено здраве се поддържа актуален библиотечния фонд. Налична е литература по изучаваните учебни дисциплини, която студенти и докторанти използват в учебния процес и при самостоятелната си подготовка. Библиотечният фонд разполага общо с над 18000 заглавия по кинезитерapia/физיותרapia, фитнес, здравословен начин на живот, спорт, физическо възпитание, актуални за обучението. Важен показател за качеството на обучение е, че всички профилиращи учебни дисциплини са осигурени с учебна литература, разработена от водещи преподаватели по съответните дисциплини.

По 6.1.4. Създадени са среда и информационни продукти за дистанционно обучение. Дидактични ресурси, осигуреност на профилиращите дисциплини с учебни пособия. В НСА „Васил Левски“ функционира **Център за дистанционно и електронно обучение** (<http://dist.nsa.bg/>), една от основните функции на който е да осъществява логистична подкрепа при провеждане на обучение на студентите с използване на най-съвременните електронни форми на обучение. Обучението се провежда на специализирана интернет платформа (<http://virtual.nsa.bg>), която е с богати възможности за разработване на интерактивни учебни материали и за осъществяване на перманентна комуникация между преподаватели и студенти. Разположените в платформата учебни материали и ресурси могат да се използват от студентите в редовна, задочна и дистанционна форма на обучение. Всички студенти и преподаватели от професионалното направление имат достъп до платформата чрез потребителско име и парола. Платформата дава възможности и за провеждане на тестови изпити (<http://dist.nsa.bg/category.php?cn=requirements>). Национална спортна академия „Васил Левски“ има получена *акредитация за обучение в дистанционна форма на магистърските програми „Спортен мениджмънт“ и „Спорт, фитнес, здраве“*.

Констатации за изпълнение на критерий 6.1

В НСА „Васил Левски“ е осигурена много богата материалнотехническа и информационна база за учебно-преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортната дейности, в т.ч. за обучение по ДП „Кинезитерapia“. През периода на акредитация е извършен основен ремонт на сградата на ул. Гургулят 1, в която е осигурена достатъчна аудиторна и лабораторна площ за учебна заетост, съгласно изискванията на РИОКОЗ. В НСА има достатъчен брой компютърни зали, компютри и софтуер за ДП и осигурен достъп до високоскоростен интернет. Библиотечният фонд на НСА осигурява ползването от студенти, преподаватели и служители на НСА „Васил Левски“ на информационни източници от различни издателски формати (книги, периодични издания, дисертации, CD, DVD, онлайн бази данни и други), съобразно профила на ПН. Наличен е Център за дистанционно и електронно обучение (<http://dist.nsa.bg/>), който обслужва обучението на студентите при електронните форми на обучение. Обучението се провежда на специализирана интернет платформа (<http://virtual.nsa.bg>), която е с възможности за разработване на интерактивни учебни материали и за осъществяване на перманентна комуникация между преподаватели и студенти. Академичното и административното обслужване на студентите е регламентирано в множество нормативни документи, според Наредбата за администриране на учебния процес в ОНС „доктор“ (<http://nsa.bg/bg/page,1867>).

Стандарт 7. Управление на информацията

Критерий 7.1. Висшето училище или научната организация имат изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите

По 7.1.1. Периодично се обсъждат и огласяват резултатите, свързани с управлението на качеството на образованието и потребностите от промяна. В НСА „Васил Левски“ има създадена надеждна и работеща организация за събиране, обработване и обобщаване на информацията от базата данни за състоянието на студентите от професионалното направление. Налице е възможността за цялостно проследяване през всички етапи от обучението на студентите от Академията. Администрирайки обучението на студентите в различните образователни степени, инспекторатите на отделните деканати използват и оперират с данните на студентите чрез електронната информационна система „Студент“ (<https://ksk.nsa.bg:8443/INFOstudent/>). Системата позволява на обучаващите се сами да следят необходимата им информация за студентско им положение, успех, здравно осигуряване и др. Чрез тази система регулярно се изпращат данни в МОН и НОИ за актуалното студентско положение на всеки студент (<http://92.247.13.216:8080/INFOstudent/>). Специализираните структури за съхранение и отчетност на данните, разкриващи студентското състояние по семестри за докторанти в ОНС „доктор“ е център „Докторанти“ (<http://www.nsa.bg/bg/page,732>);

Периодично се обсъжда и огласява публично ефективността на резултатите, свързани с управлението на качеството на образованието и потребностите от промяна. Мнението за удовлетвореността от програмите се проучва на база *анкетиране*, както сред студентите, така и сред преподавателите, като резултатите се публикуват на сайта на Академията. Докторантите имат свободен достъп до всяка важна за тях информация чрез вътрешната академична информационна система. Голяма част от специалистите, подготвени в НСА „Васил Левски“ в ОНС „доктор“ по *ДП „Кинезитерапия“*, **имат възможност да се реализират с квалификация доктор по кинезитерапия (PhD) като ръководни, научни, научно-преподавателски и самостоятелно практикуващи кадри или представители в специализирани експертни комисии в следните звена на реализация: държавни управленски институции; университети/висши училища; научноизследователски институции; специализирани колежи; лечебни заведения (за болнична помощ, извънболнична помощ и други); рехабилитационни, рекреационни, възстановителни центрове; частни специализирани практики и други у нас, в Европейския съюз и в други страни по света.** Част от възпитаниците на НСА, завършили специалностите на ПН 7.4. Обществено здраве, се реализират в престижни висши училища у нас и в чужбина, където са ценени от работодателите за високите си професионални качества, които демонстрират.

По 7.1.2. *Съществува функционираща система за връзка с алумни.* Академията провежда периодично анкетиране, както със своите настоящи студенти, така и с реализираните вече специалисти и членовете на академичния състав в лицето на преподавателите. От провежданите анкети се събират своевременни статистически данни. Те дават ясна представа за положителните страни в системата на подготовка на бъдещите специалисти от програмите в ОНС доктор по „Кинезитерапия“, както и евентуалните пропуски, които да бъдат коригирани и придобиване на необходимата информация за осъществяване на контрола върху качеството. В периода 2017–2021 г., спазвайки утвърдената процедура за проучване на качеството на образование в НСА „Васил Левски“, са проведени **повече от 30 анкетни проучвания със студенти от ПН 7.4. Обществено здраве.** Резултатите анкетните проучвания се публикувани на интернет страницата (<http://www.nsa.bg/bg/page,1532>). Под внимание е взето мнението на докторантите за подобряване и усъвършенстване на обучението по програмите в ПН. Направени са промени в съответствие с предложенията и учебния план през учебната година. Връзката с докторантите от ПН 7.4. „Обществено здраве“ се осъществява с помощта на създадената база от данни с имената, адресите, телефоните, имейлите и местоработата за алумни. Към

момента се разработва система за осъществяване на постоянен контакт на Кариерния център със завършилите студенти и проследяване на тяхното *професионално развитие*.

По 7.1.3. Поддържат се собствени информационни масиви за световните постижения в професионалното направление и актуалността на предлагания учебен материал

Академичният състав и ръководството следят постиженията както на национално, така и на световно ниво в сферата на рехабилитацията. При изготвянето и актуализирането на учебните планове и на учебните програми се проучват и се имат предвид най-актуалните и съвременни тенденции в професионалното направление. В тази връзка се отчитат необходимостта от сътрудничество с възпитаниците и техните нужди по отношение на учебна заетост и организация. НСА „Васил Левски“ поддържа собствена библиотечна база данни, широко достъпна и насочена към конкретните изучавани специалности.

Констатации по критерий 7.1.

Институцията гарантира събирането, анализирането и използването на информацията, свързана с ефективното управление на техните образователни програми и други дейности. НСА „Васил Левски“ поддържа актуална информация по отношение на професионалното развитие на докторантите. Периодично чрез анкетиране се проучва мнението на студенти и потребители, резултатите от които се оповестяват публично и се обсъждат на ниво катедрени и факултетни съвети. Налице е добра информираност за професионалната реализация на студентите след дипломирането им. Поддържа се достъпна и актуална информационна база данни за обучението на докторантите от специалност „Кинезитерапия“.

Стандарт 8. Информация за обществеността

Критерий 8.1. ВУ публикува информация за: приети документи и учебна документация на докторската програма; решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав; проведени университетски форуми с участието на докторанти.

По 8.1.1. НСА „Васил Левски“ разполага със собствен, добре структуриран и лесен за ползване официален **сайт**. Програмните и нормативните документи, определящи визията на НСА „Васил Левски“ като национална и европейска образователна институция, са представени на страница „Нормативни документи“ (<https://www.nsa.bg/bg/page,2111>).

Страницата на ФОЗЗГТ съдържа богата информация относно ръководните органи – Деканско ръководство, Факултетен съвет и работни експертни комисии, катедрите и академичния им потенциал. На сайта на НСА „Васил Левски“ може да се намери всичко, което е необходимо, за да бъде осведомен студентът от ОНС „доктор“ по програма „Кинезитерапия“ във всички форми на обучение – от учебните планове и образци от документи за попълване до информация за личното му студентско състояние.

По 8.1.2. Налице са всички необходими **информационни документи, които очертават пътя на „жизнения цикъл“ на студента** – наръчници, информационни справочници на студентите, нормативни документи, методични пособия и др. Национална спортна академия „Васил Левски“ осъществява международен обмен и сътрудничество въз основа на сключени договори с престижни институции за висше образование. Детайли относно партньорите са публикувани на отделна подстраница (<https://www.nsa.bg/bg/page,1414>). Посочени са сайтовете на партньорите в различни държави, откъдето може да се информира всеки докторант или преподавател. Национална спортна академия „Васил Левски“ е създала традиция за образователен и научен обмен и с държави извън региона или ЕС (Китай, Индия, Беларус, Бразилия, Колумбия, Либия и др.). Съпътстващата обучението на докторантите документация е публично оповестена на адрес <http://nsa.bg/> в раздел „Докторанти“ (<https://www.nsa.bg/bg/page,732>). Възможности за професионална реализация на докторантите се предлагат в раздел „Предлагане на работа“ (<http://www.nsa.bg/bg/page,1304>)

По 8.1.3. Популяризирането на научната продукция се осъществява чрез провеждане на различни научни форуми – научни конгреси, научни конференции, семинари и кръгли маси за студенти и преподаватели. Отделни катедри издават собствени научни сборници от проведени научни конференции, например катедра „Мениджмънт на спорта“, „Теория на спорта“ и др. Друга форма за популяризиране на научната продукция е участието в научноизследователски проекти, които приключват с публикации по темата, издаването на съответни брошури, научно-методични статии и други издания. Издателството разполага с отдел за предпечатна подготовка, печатна база и копирен център.

По 8.1.4. Благодарение на *университетската книжарница*, се разпространява научната продукция на преподавателския състав. НСА „Васил Левски“ популяризира научната продукция на преподаватели и студенти чрез участие в научни форуми у нас и в чужбина. Резултатите от научно-изследователската дейност се популяризират и по електронен път, като за целта са разкрити специални страници в сайта на НСА. (<https://www.nsa.bg/bg/page,717>)

По 8.1.5. Налична е информация за студентска и преподавателска мобилност в Центъра за международна дейност при НСА „Васил Левски“, като и на адрес (<http://nsa.bg/bg/page,723>). В разработената специално за програмата Еразъм + интернет страница (<http://nsa-erasmus.com/>) са посочени всички възможности и условия за участие в международни мобилности.

Констатации за изпълнението на 8.1.

Академията разполага със собствена, официална интернет страница, която е със съвременна визия, с добре подредена структура и актуално, непрекъснато обновяващо се разнообразно съдържание, което е от полза както за настоящите студенти, така и за бъдещите и вече завършили такива. Университетът осигурява множество и различни системи за популяризиране на актуална и пълна информация, очертаваща „жизнения цикъл“ на своите кандидат-студенти и студенти. Студентите и преподавателите се насърчават за провеждане на мобилност, с цел повишаване на професионалните им компетенции и обмен на добри практики между различните висши учебни заведения

Стандарт 9. Текущ мониторинг и периодичен преглед на програмите

Критерий 9.1. Регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на докторските програми, съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии

НСА „Васил Левски“ има изградена система за проследяване и периодично преразглеждане на докторските програми с цел те да отговорят на нуждите на съвременните докторанти и обществото. Тези прегледи водят до непрекъснато подобряване на програмата, вслушване в мнението на докторантите и външните партньори в бранша. Всяко действие, планирано или предприето като резултат от направен анализ съобразно извършен контрол, се съобщава чрез официално писмо (на бланка на Програмния съвет) и/или на сайта на НСА.

По 9.1.1. НСА „Васил Левски“ осигурява редовен мониторинг, периодичен преглед и своевременно осъвременяване на докторантските програми.

Мнението на докторантите относно учебния процес е отчитано чрез провеждането на анкетни проучвания по различни показатели, специално разработени за ПН 7.4. Обществено здраве. Резултати от проучвания са публикувани на адрес <http://nsa.bg/bg/page,1532>.

Като цяло, резултатите от *анкетните проучвания* показват висока степен на удовлетвореност на докторантите от ДП „Кинезитерапия4“.

По 9.1.2. НСА „Васил Левски“ осигурява процедури и практики при планирането и изпълнението на дейностите по *повишаване на ефективността на докторантската програма*. В ПН 7.4. Обществено здраве дейността на докторантите е обект на периодично наблюдение. В зависимост от постигнатите резултати се набелязват мерки за стимулиране на активността им при усвояване на учебния материал. Мониторингът върху успеваемостта на докторантите се осъществява: - в програмните съвети на ДП в ПН 7.4. Обществено здраве във Факултет ОЗЗГТ; - от ръководството на Факултет ОЗЗГТ; - от факултетните съвети при

приемането на годишните доклади за дейността на факултетите за всяка учебна година; - от Общото събрание на факултетите в края на всяка учебна година. **В посочения период със защитени дисертации в ДП „Кинезитерапия“ са се дипломирали общо 18 докторанти.**

Констатации за изпълнение на критерий 9.1.

В НСА „Васил Левски“ съществува система за управление и мониторинг на качеството на образователния процес. В резултат на провеждания регулярно мониторинг, учебните планове и учебните програми в ДП са обект на актуализации. Резултатите от анкетните проучвания показват висока степен на удовлетвореност на докторантите от ДП „Кинезитерапия“.

Стандарт 10. Циклично външно осигуряване на качеството

Критерий 10.1. Висшето училище или научната организация осъществяват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми

По 10.1. Извършват се планирани дейности за **самооценяване и външни оценки** на ДП „Кинезитерапия“. С оглед повишаване на качеството на преподаване и оценяване, регулярно се обсъждат резултатите от проведени сред студентите **анкети**, които се предоставят като обобщени резултати от Центъра по КОА (<https://www.nsa.bg/bg/page,1532>). Ежегодно във Факултет ОЗЗГТ се изготвят годишни отчети за цялостната дейност на Факултета, които са разработени на основата на дейността в отделните катедри и се представят пред Общото събрание на Факултета. Набелязват се мерки за по-нататъшно усъвършенстване на дейността във Факултета и в професионалното направление (<https://www.nsa.bg/bg/faculty,3/subpage,12>). През 2019 г., със заповед на Ректора е проведен вътрешен одит в отделните специалности в професионално направление 7.4. Обществено здраве. Одитният екип се е произнесъл за състоянието на ДП „Кинезитерапия“, като е изготвен доклад (<http://www.nsa.bg/bg/page,2048>).

Общият брой на външните одити в професионално направление 7.4. Обществено здраве през следакредитационния период 2016–2021 г. е един за ПН и по един – за всяка ДП. Те са осъществени от НАОА и са свързани със следните процедури: 1. Акредитиране на професионално направление 7.4. Обществено здраве при НСА „Васил Левски“; 2. Акредитиране на докторска програма „Кинезитерапия“ за обучение на докторанти в професионално направление 7.4. Обществено здраве при НСА „Васил Левски“.

Констатации за изпълнение на критерий 10.1.

За периода 2017–2022 г. ДП „Кинезитерапия“ от ПН 7.4. Обществено здраве на НСА „Васил Левски“ се изучава в редовна, задочна и самостоятелна форма на обучение и циклично преминава през външно осигуряване на качеството в съответствие с ESG. През 2019 г., спазвайки утвърдения годишен план-график за провеждане на вътрешни одити в НСА „Васил Левски“ за 2019 г., със заповед на Ректора е проведен вътрешен одит в отделните специалности в професионално направление 7.4. Обществено здраве. Общият брой на външните одити в професионално направление 7.4. Обществено здраве през следакредитационния период 2016–2021 г. е един за ПН и по един – за всяка ДП. Резултатите от проведените вътрешни одити са представени в срок и приети от съответните ФС, като решенията са докладвани на Академичното ръководство.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на направените констатации ПКЗС предлага на Акредитационния съвет да даде право на Национална спортна академия „Васил Левски“ да провежда обучение по докторската програма „Кинезитерапия“ от професионално направление 7.4. Обществено здраве, област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт.

Председател на ПКЗС:

(проф. д-р Здравко Каменов, дмн)